

**CONTACTBLAD VAN DE GRAALBEWEGING
NEDERLAND**
verschijnt 4 x per jaar

38e jaargang – nr. 2
Juli 2022

Redactie

AnnA Alberts - Margreet van Leeuwen
Elly van Leeuwen-Aarsman - Marthe Link

Vormgeving

Catharien Kosian

Vaste medewerkster rubriek Graalkorrels

Didine Petit

Secretariaat & Redactie & Kopij

Elly van Leeuwen - Aarsman
Bernard Zweersstraat 148
1443 TJ Purmerend
Tel. 0299-43.84.73
E-mail ellyvanleeuwen@hetnet.nl

Administratie (adreswijzigingen & abonnementen)

Secretariaat Graalbeweging
Nieuwegracht 51 3512 LE Utrecht
Tel. 030-233.36.40
E-mail secretariaat@degraalbeweging.nl

Abonnement

€ 15,- (meer mag ook) per jaar. Bedrag overmaken op IBAN rekening
NL93 INGB 0000 65 62 97 t.n.v. Stichting De Graal, Utrecht.

ISSN 1878 - 1616 (Intergraal is per 28 mei 2008 geregistreerd als een
periodieke publicatie en voorzien van genoemd ISSN nummer).

**Uiterste datum binnenkomst kopij voor het volgende nummer:
15 september 2022**

INHOUDSOPGAVE

Bericht van de redactie	4
Bij de tijd	4
Mijn persoonlijke ervaringen	7
TER INSPIRATIE	
Besef	8
Het Mystieke pad	9
Feest van de Geest (Pinksteren)	9
GRAALNIEUWS	
Algemene Leden Vergadering 4 juni 2022	10
Kennismaking mantelzorger	11
Want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren (Deel 2)	14
De mythe van de Graal	15
Een krijgszuchtige tijd	16
RUBRIEKEN	17
Graalkorrels	17
BOEKENHOEKJE	19
De hemel is altijd paars	19
Daar waar rivierkreeften zingen	20
VOEDSELHOEKJE	22
Kip Pilav	22
Redactionele Richtlijnen	23

BERICHT VAN DE REDACTIE

In deze voor de Nederlandse Graal woelige tijden is het ons wederom gelukt dit nieuwe nummer, de Zomer Intergraal, aan te bieden.

Wij wensen onze lezers veel leesplezier.

AnnA, Elly, Margreet, Marthe

De zachte krachten zullen zeker winnen
in 't eind -- dit hoor ik als een innig fluïstren
in mij: zoo 't zweeg zou alle licht verduïstren
alle warmte zou verstarren van binnen.

De machten die de liefde nog omkluïstren
zal zij, allengs voortschrijdend, overwinnen,
dan kan de groote zaligheid beginnen
die w'als onze harten aandachtig luïstren

in alle teederheden ruischen hooren
als in kleine schelpen de groote zee.
Liefde is de zin van 't leven der planeten

en mensche' en diere'. Er is niets wat kan storen
't stijgen tot haar. Dit is het zekre weten:
naar volmaakte Liefde stijgt alles mee.

Henriëtte Roland Holst (1869-1952)
Aangeleverd door Ine van Emmerik

Bij de tijd

Marthe Link

De GRAAL zou bij de tijd gebracht zijn, maar wat is dat voor tijd, wat is in deze moderne tijd leidend. De heersende tijdgeest is vooral gestoeld op het neo-liberalisme, een tijd, zoals Naomi Klein beschrijft, die gepaard gaat met deregulering en bezuinigen op sociale uitgaven, op het maximaliseren van individuele vrijheid, waar zelfzorg in dienst staat van het individu en het ieder-voor-zich

meer ruimte opeist dan zorg voor hen die niet zo goed mee kunnen komen. Heeft deze geest de ontwikkeling binnen de Graalbeweging beïnvloed?

Een tijd van kapitalisme, waar prestige en ambitie hoog gewaardeerd worden, waar een hoge positie en titels garant staan voor waardering, waar kapitaal en bezit zorgvuldig worden beheerd en gekoesterd en elke uitgave gericht is op maximalisering en uitbreiding.

Is dat de tendens, willen we dat als GRAAL-gemeenschap, willen we die scheiding binnen de GRAAL, waarbij een stichting, in de vorm van het bestuur het totale beheer krijgt over dat wat ons allen toebehoort? Ontstaat er een beheers instantie, die ons 'bij de tijd' houdt? En is dat alleen maar om onze ANBI-status te kunnen behouden?

Waarom hebben velen van ons toch het gevoel gemanipuleerd te zijn, gedwongen gekozen te hebben voor een andere opzet, die de stichting de absolute macht geeft over wat van ons allen is, een keuze die we niet hebben kunnen doordenken en zeker niet met elkaar hebben kunnen bespreken om op GRAAL-wijze tot een afgewogen beslissing komen. Het is nu zo, dat veel Graal-leden en vriendinnen zich niet alleen ongerust voelen, maar ook machteloos en monddood gemaakt.

En ik zelf, herken ik nog de club waar ik me enige jaren met inzet en overtuiging bij heb aangesloten, waarom vind ik de woorden niet, heb ik niet het vermogen om met argumenten het tij te keren? Waren er werkelijk geen andere manieren om onze ANBI-status te waarborgen?

De Stuurgroep organiseerde in het begin van haar activiteiten een serie van zgn. Keuken-tafel gesprekken, waar oude, wijze Graalleden, haar levensverhaal vertelden. Voor mij ging een wereld open van verzet tegen de heersende tijdgeest, met een enorme inzet, zelfverloochening, zonder eigen belang, beloning of veiligstellen van pensioenrechten.

En dan de programma's, die vooral door de tomeloze inzet van Hilde Debacker, met hulp en steun van de toenmalige Stuurgroep werden ontwikkeld. Programma's die inspirerend waren en de Graal-waarden voor velen toegankelijk maakten, niemand uitgezonderd. Gestoeld op de aloude Graal-waarden: die later 'pijlers' werden genoemd: maatschappelijk betrokkenheid, vrouwelijke empowerment en spiritualiteit, anti-racisme, inclusiviteit en duurzaamheid, de wereld een plek van vrede en gerechtigheid.

En op de jaarlijkse Graal-lezing, waar een heel divers publiek op afkwam, wer-

den genoemde pijlers door notoire 'Dwarsdenkers' buiten de Graal duidelijk besproken en herkend, wat bleek uit de reacties.

Op de laatste A.L.V. hield Nicole Zonderhuis een gloedvol visionair verhaal over het werk in de commissie, die de opdracht heeft de mogelijkheden van de Graalbeweging te onderzoeken. Ze doet dat samen met Didine, Marieke, en, als ze er weer is, Hilde. Een hoopvol verhaal, maar heeft daarbij het stichtingsbestuur het laatste woord voor uitvoering en financiering? Dat zou niet zo moeten zijn.

Zijn de visioenen, van waaruit tot nu is gewerkt en die wij als Graalleden hebben mogen ervaren, wel 'bij de tijd,' die neo-liberale wetmatigheden zet tegenover die 'pijlers' van de aloude GRAAL? Waar zijn de pijlers van onze honderdjarige GRAAL gebleven?

Als in Twente iemand overlijdt, zegt men: "Zij/hij is uit de tijd genomen", een prachtig beeld, maar als de beweging niet voldoende ruimte, middelen, tijd en inspraak krijgt, zal ze dan niet de kans lopen om 'uit de tijd' te geraken?

Is geld nu de doorslaggevende factor geworden en worden mensen als Chris, die de zorgen van meer vrouwen onder woorden bracht, wel gehoord? Dapper vrouw en betrokken Graallid, die in de middag, ondanks haar beperkingen, naar de A.L.V. kwam, maar nauwelijks de gelegenheid kreeg haar zoekende vragen te kunnen stellen. Een dwarsdenker? Een GRAAL-vrouw!

Er zijn dure adviseurs in de arm genomen, die bij-de-tijdse adviezen gaven tegen een hoog honorarium.

Ik denk aan die rabbi aan het begin van onze jaartelling, Jezus wordt hij genoemd, hij was een verhalenverteller en zeker een echte dwarsdenker. Er is een verhaal van hem over werkers in de wijngaard die allemaal hetzelfde loon kregen voor hun zeer diverse inzet, ongeacht de tijd en het werk dat ze deden. Als nu eens binnen de Graal alle ingehuurde werkers hetzelfde loon zouden krijgen: de jurist Leo Blokland hetzelfde als Nicole of Marieke, Hilde e.a., die fantastisch werk doen voor de Graal. Wat een perspectief zou dat geven en wat een elan. We moeten dromen blijven dromen en visioenen houden en koesteren.

Ik bezin me: blijf ik GRAAL-vrouw of trek ik me terug uit die beweging, die vleugellam is gemaakt. Ik blijf verbonden met de vrouwen die ik heb mogen ontmoeten, en probeer in de geest gesprekken te voeren met wijze Graalleden, die al 'uit-de-tijd' zijn geraakt: Mienke Hage, Bep Caminada, An van Tol en

anderen. Wat zie ik over het hoofd in de argumentatie rond de ingrijpende veranderingen of de toekomstige bestuurscultuur? We zijn allemaal Graalleden en zijn allemaal bewogen over deze wereld, deze samenleving. Waarom is mijn hart zo onrustig in mij?

Ik heb het nu nodig om eerst afstand te nemen, maar in diepe verbondenheid met inspirerende vrouwen en ik draag haar verhalen mee in mijn leven.

Mijn persoonlijke ervaringen

Margreet van Leeuwen

Kortgeleden was ik weer eens in Utrecht, op een samenkomst van Roze vrouwen, in de Lutherse kerk in de Hamburgerstraat. Hiervan heb ik genoten, zoals ook meestal van programma's en bijeenkomsten in het Graalhuis.

Eén van de opdrachten in de genoemde samenkomst was, om in tweetallen met elkaar, al wandelend, in gesprek te gaan. Heerlijk wandelend, in de zon, over de Nieuwe Gracht, op weg naar de bankjes, in het groen. Dat gevoel was zomaar verdwenen, toen het Graalhuis in het vizier kwam. Verdriet voelde ik opkomen, om de zichtbare kaalheid, en de geslotenheid van het huis en de ramen. Waar was de kleurige affiche, waarop je het programma van het Graalhuis kon lezen? En waarbij regelmatig mensen stil stonden om dit, nieuwsgierig geworden, nauwkeurig te lezen.

Ons Graalhuis is van buiten inmiddels een onopvallend huis geworden en van binnen stil. Een huis waarin door omstandigheden, geen activiteiten gegeven kunnen worden. Een aantal keer per seizoen werkt de redactiegroep van de Intergraal hier, aan de ronde tafel in de keuken. Eveneens een paar keer per seizoen komt de vrouwengespreksgroep, Vogelenzang, hier bijeen. Vooralsnog vinden er verder nauwelijks activiteiten plaats, helaas. Hoelang dit nog zal voortduren, zou ik niet kunnen zeggen. Het is, zoals het is.

Wat kunnen wij als betrokken Graalvrouwen, vriendinnen, commissieleden en supporters doen?

Laten we vooral stilstaan bij het feit, dat wij gezamenlijk nog steeds, hoe pijnlijk en moeizaam ook, maar toch, de Graalbeweging NL, anno 2022 vormen. Over de Graalbeweging heeft Marjet Derks een mooi en interessant boek ge-

schreven, 'Van Hollandse wereldbeking tot mondiale verbondenheid'.

Het verhaal van de Graal van 1921 tot heden. Daarnet heb ik, vluchtig, het op één na laatste hoofdstuk 7, geschreven door Ine van Emmerik, gelezen. Met name pagina 226 vind ik interessant. Hierin schrijft Ine over de inhoud van de programma's, die weerspiegelen waar de Graalbeweging voor staat, zoals bezinning, spirituele inspiratie en sociale actie, actuele pijlers.

Tot slot, over verbondenheid:

Met elkaar willen wij, betrokken Graalvrouwen, d.w.z. inclusief vriendinnen, commissieleden en supporters, niets liever dan onze Graalbeweging NL, weer oppakken en voortzetten. Dat is wat ik hoor, zie en voel.

Laten we elkaar blijven vasthouden, bemoedigen en doorgaan! Mede ook op basis van de bekende pijlers, die Marthe, in haar tekst heeft genoemd.

Tot slot ben ik blij met onze nieuwe mantelzorger, Carla Poel, voor Stichting de Graal. Carla is 64 jaar en kent de Graalbeweging sinds 6 jaar.

Van harte welkom Carla!

Dat je het bij ons, in jouw belangrijke taak als mantelzorger, goed naar je zin mag hebben.

TER INSPIRATIE

Besef

Catharina Visser

niemand ontkomt eraan
jarenlang kunnen je dagen mild zijn
en leef je in de zachte bries
van kleine zorgen
en plotseling
stormen van pijn...
het leven is dansen
tussen licht en donker
tussen eb en vloed
daartussen ligt het besef
van het draaien der aarde

wie alleen maar langs kalme meren gaat
zal de vloed nooit ruiken

en het strand niet bewandelen
achter het terugwijkend getijde
maar zeg dat niet tegen
wie vecht in de branding
-gooi dan een lijn uit

*Uit: Weten met het hart: Verzamelde gedichten
Dabar-Luyten, Heeswijk 2021*

Het Mystieke pad

Nicole E. Zonderhuis

Het Mystieke pad is in zekere zin een verborgen pad, en een stil en wonderlijk pad. Toch is het toegankelijk voor alle mensen, en het is zo eenvoudig en nabij, dat velen die het willen betreden, er zich toch van afwenden, in de mening dat het iets anders is.

Boekenstudie alleen zal weinig baten; er is iets meer nodig: het volledig begrijpen van de leringen is pas mogelijk als het leven in overeenstemming wordt gebracht met die leringen. De ware leer is geheim en verborgen; niet door de leraar, maar door de aard van de leringen zelf, en om haar te verwerven, moet de leerling binnengaan door de enige deur die toegang verschaft – het leven te leiden.

Er zijn vele manieren om het zogenaamde gemakkelijke pad te volgen, want verleidingen zijn overal. Maar hij die bereid is de weg te volgen die naar het licht voert, de weg die de mens, bewust van zijn goddelijkheid, in staat stelt juist te denken, in het licht te leven en zijn idealen te volgen, ongeacht de mening van anderen – hij is één op de tien miljoen.

<https://www.vrijemoed.nl/joseph-campbell/>

Feest van de Geest (Pinksteren)

Aleida de Hoog

IN VUUR EN VLAM - ANNO DOMINI 2022

Vuur brandt.
vèrbrandt,
vernietigt,

verteert,
verschroeit...
Alles vergaat.
Over blijft:
geblakerde chaos,
dode mensen, dode dieren
langs onbegaanbare wegen en halve bruggen.
Wie overleefde,
spreekt zonder ziel in de ogen.
Na het vuur van bommen en raketten is het
stil geworden,
zo stil
dóódstil.

Ander vuur is er,
bescheidener, bezielend,
vernieuwend.
Vuur dat verwarmt,
inspiratie geeft, creativiteit.
Vuur dat mensen verbindt, verenigt, veredelt.
Dat ruimte geeft en vrede.
Dat vuur deelt zich onder ons mensen.
Het heeft een vlamverdelers.
Het gaat de wereld rond,
Licht dan hier dan daar op.
Dat vuur gaat nooit uit.
Soms smeult het,
altijd weer flakkert het op.
Het kán niet uitgaan, het is van God.
Schepper van hemel en aarde.

Aangeleverd door Mieneke Bron

GRAALNIEUWS

Algemene Leden vergadering 4 juni 2022

Elly van Leeuwen

Op 4 juni waren we weer te gast in het Fratershuis in De Bilt. Het begint een beetje een vertrouwde plek te worden omdat we daar al eerder vergaderden. Door de corona-perikelen was ons Graalhuis te klein. Maar het zou daar best weer kunnen. Jammer dat dat niet geregeld kon worden.

Het was fijn om iedereen weer te zien en met ruim 20 graalleden en graalvriendinnen bij elkaar te zijn. Ik was er alleen in de ochtend en Chris de Leeuw kwam in de middag. De 'leeuwen' bleven dus vertegenwoordigd!

Na bespreking van de financiën en de verdeling van de project-gelden deed Nicole Zonderhuis verslag van de bevindingen van de Toekomstcommissie. Het was een hoopvol beeld dat zij schetste. Er wordt hieraan nog verder gewerkt. Dank voor de inzet van deze commissie.

In de middag werden de Statuten van de Stichting de Graal voorgelegd en besproken. Daar was ik afwezig.

De notulen van de hele bijeenkomst zijn al snel door Mineke van Sloten opgesteld en verspreid. Iedereen die het betreft is daarover dus geïnformeerd.

Mieneke Bron maakte een aantal foto's van de gezamenlijke lunch die we graag willen delen (zie pag. 12).

Kennismaking mantelzorger

Carla Poel

Mijn naam is Carla Poel, en sinds mijn verjaardag op 16 juni jl. ben ik in dienst gekomen als coördinator mantelzorg bij de Stichting de Graal. Mijn taak is primair zorg en aandacht te besteden aan de oudere leden van de Graalbeweging. Een functie op mijn lijf geschreven, zo schreef ik in mijn sollicitatiebrief. Of dat ook zo is, zal de komende tijd blijken, toch?

De Graalbeweging heb ik zo'n 6 jaar geleden leren kennen in mijn vorige functie van zorgbemiddelaar. Een van de graalvrouwen stond op de wachtlijst van het zorgcentrum waar ik toen werkte. Daarna heb ik 4 of 5 lezingen in het Graalhuis in Utrecht gevolgd en ook de tentoonstelling van 1001 vrouwen in Amsterdam heb ik met een aantal Graalleden bezocht.

Foto: Aldo Alessie

Ik ben nu 64 jaar en 5 jaar geleden heb ik het arbeidsproces gedaggezegd. Ik had toen bijna 40 jaar gewerkt en ik vond het welletjes. Begonnen op mijn 22e in een vrouwenopvangcentrum in Utrecht en de laatste 15 jaar heb ik in de ouderenzorg gewerkt als coördinator thuiszorg en zorgbemiddelaar.

In 1981 ben ik met Jos vanuit de Rijk (NH) verhuisd naar Nieuwegein. Dat was een hele overgang zo van het platteland waar iedereen elkaar kent, naar de 'grote' stad. Ik ben opgegroeid als middelste in een gezin van 9 kinderen. Mijn ouders hadden een bloembollenbedrijf waar wij als kinderen allemaal in mee gewerkt hebben.

We leerden niet alleen de handen uit de mouwen steken, ook het zorgen voor de ander is ons met de paplepel ingegoten. Omkijken naar elkaar. En dat is precies wat mij aanspreekt in mijn nieuwe functie. De afgelopen 5 jaar heb ik weliswaar geen betaald werk gedaan, toch heb ik zeker niet stil gezeten. Wat ik dan zoal doe, vraagt u zich misschien af? Ik noem hier wat activiteiten. Ik werk bij de KBO-PCOB achter de Servicetelefoon. Ik beantwoord daar vragen van ouderen. Ook ben ik al 20 jaar actief bij de Rouwgroep Nieuwegein en....schrijven is mijn grote hobby. Ik gebruik het voor levensverhalen, ik schrijf brieven aan onze beide zoons, die ik in een dagboek verzamel. Ik geef schrijfworshops aan mensen die een brief voor een naaste willen schrijven. Ook ben ik af en toe assistent bij een uitvaartorganisatie in Utrecht. Helemaal geen drukke baan, wel altijd bijzonder om daarbij aanwezig te zijn. In mijn privékring help ik mensen om hun laatste fase van het leven bespreekbaar maken. Misschien is dat iets waar u ook vragen over heeft?

Op dit moment ben ik in spannende afwachting van de geboorte van ons eerste kleinkind. Onze oudste zoon Guus wordt vader. Samen met zijn broer Emiel heeft hij een eigen bedrijf. 'Iets met computers' zeg ik maar voor het gemak. Het contact met hen is goed en fijn.

Tot zover mijn schriftelijke kennismaking. Wellicht zullen we elkaar in de nabije toekomst een keer spreken via de telefoon, via de mail of via een echte ontmoeting. Bij u thuis of ergens anders.

Ik ben bereikbaar via dit mailadres: mantelzorg@degraalbeweging.nl

*De mooiste dingen in het leven zijn geen dingen.
Het zijn mensen, plaatsen, ervaringen, gevoelens van liefde, vreugde,
verbinding, begrip en plezier.
Anoniem*

AANGELEVERD

Want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren (Deel 2)

Nicole E. Zonderhuis

KABAN

Rode Aarde in het Yucateca Maya is Kab'an; Rode Aarde is de kracht die levend maakt die in de Aarde zelf ligt – het ritme van de Aarde en die ook in ons hart zit. Ons hartritme is verbonden met deze levenskracht in de Aarde.

In Kaban zit het woord kah= maken, doen, beginnen en lijkt directe relatie te hebben met adamah – de mens uit aarde gemaakt.

Ook volgens de Maya ontstaansmythe wordt de mens gemaakt uit leem. Kaban is de Eerste Moeder, die universele godin van het begin. Kaban vertegenwoordigt de creatieve geest die inherent is aan de aarde zelf; de levenskracht die zich in het menselijk lichaam manifesteert als teyolia, een zielen-substantie in het hart die verbonden is met de ziel van de aarde.

Graag maak ik een uitstapje van Kab'an naar Ka'aba.

De klank en het apostrofje doen een connectie vermoeden. Ka'aba is het centrale heiligdom van de islam en in het bedevaartsoord Mekka. Het staat ook wel bekend als Bayt Allah ("Huis van God"). In een hoek van de Kaäba bevindt zich de Zwarte Steen. Deze plek was oorspronkelijk een cultusplaats van pre-islamitische moedergodin Allät die bij de Kaäba vereerd werd. Maya Ka'ban is de Eerste Moeder. Arabisch Ka'aba is de plaats van de moedergodin.

Waarbij we weer teruggekeerd zijn bij de Rode Aarde van de Maya's en mens

gemaakt uit de Rode Aarde in de bijbel.

In Quiché Maya taal is Rode Aarde: No'j.

No'j is het hart van de spiritualiteit, het was de eerste wens van onze vroegste voorouders om de wereld en het heelal te begrijpen. De Schepper gaf hen als antwoord de wijsheid van Moeder Natuur waarin alle antwoorden te vinden zijn voor wie kan luisteren en waarnemen.

De Rode Aarde dag is een dag - of 13-daagse periode - om te danken voor onze kennis die we van de Schepper en Moeder Aarde hebben geërfd en om onze harten weer te synchroniseren met het ritme van de Aarde.

....want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.

Aho!

De mythe van de Graal

Nicole E. Zonderhuis

"Voor Joseph Campbell vormde de Graalmythe het begin van Europa. Dit diepe verlangen en zoeken naar het onbekende was zonder weerga. Men had geen idee wat men eigenlijk zocht, ook geen idee hoe ernaar te zoeken. Maar men 'wist', geloofde, dit: dat het alleen te vinden was in het eigen hart.

Dat was het begin van een karakteristieke westerse manier van benaderen. Het aloude thema van de queeste was vanaf nu onomkeerbaar naar binnen gericht. Inspiratie, motivatie, richting en leiding zijn voor het eerst volledig individueel en uniek. Er is geen weg noch leraar die gevolgd kan worden. Alle wegen die al gevonden, bekend en bewezen zijn, zijn dwaalwegen die je afleiden van het vinden en gaan van jouw eigen weg.

Lang geleden was er een heel oud en wijs mens die in het bezit was van de heilige graal. Toen zij voelde dat haar leven ten einde was, wist zij dat de graal veilig verstoppt zou moeten worden. De kracht en wijsheid van dit object was zo groot dat deze niet in verkeerde handen zou moeten vallen. Maar waar zou je het kunnen verstoppen zodat het niet eenvoudig gevonden kan worden. Ze deed wat ze altijd deed wanneer ze grote vragen had en bad tot God. "Groot Mysterie, allerwijste onder de wijzen, mijn dierbare God, waar kan ik de graal verstoppen? Zal ik hem verstoppen in de diepste zee?'. 'Nee', antwoordde God. 'Beter maar van niet. De mens is heel slim. Vroeg of laat ontdekt hij hoe hij in de diepste zee af kan dalen en vindt de graal'. 'Zal ik hem dan maar verstoppen op de top van de hoogste berg?' 'Nee, dat lijkt me ook niet verstandig. De mens

is heel slim en vroeg of laat zal hij hem daar ook vinden. Weet je wat', zei de god: 'Verstop hem in je hart. Daar zal de mens hem niet zoeken: in zichzelf.'

Zó kwaad heb ik het overigens niet.
En al weet ik niet wat het worden zal,
ik weet mij geheel in Gods hand.
Wie zal mij scheiden van de liefde Gods?
Ik denk aan mijn oude spreuk:
neem de dagen zoals ze komen,
de schone met een dankbaar hart;
en de kwade ter wille van die volgen,
want het ongeluk is maar een voorbijganger.
Met Gezelle loof ik 'mijn oude brevier',
dat men mij gelukkig heeft gelaten
en dat ik nu zo rustig mogelijk kan bidden.
O zeker, ik mis 's morgens de heilige Mis
en de heilige communie,
maar God is niettemin bij mij en in mij en met mij.
In Hem immers leven wij,
bewegen wij ons en zijn wij.
God zo nabij en ver.
God is er altijd.

(Scheveningen 1942)

In: Titus Brandsma, Een blijvende herinnering

*Iedereen weet dat als je te voorzichtig bent,
je zo bezig bent met voorzichtig te zijn dat je zeker zult vallen.*

Gertrude Stein

Een krijgszuchtige tijd

Marieke Lucas Rijneveld, maart 2022

Steeds gedacht: één soldaat maakt nog geen oorlog.
Maar nu met man en macht gezocht naar geruststelling,
naar de winter in een zwaluw zien overgaan, of de boter

op het aanrecht bestuderen en hoe snel zacht, dat iets nog
zacht kán worden in deze wereld en we allemaal zo smeerbaar,
maar de kou spat van beeldschermen, uit radiostemmen.

Ze zeggen dat de veldslag is begonnen, dat anderhalve
rus en een paardenkop dit wilden, terwijl wij toch weten dat
vrede meer aanzien geeft dan geweld, dat alleen menslievendheid

je een stoel in de geschiedenis geeft. En ook: een vechtersjas of een
ijzervreter is geen identiteit, het is een mal waar je jezelf in giet.
Wie het zwaluwnest bevult, broedt uiteindelijk zijn eigen ei kapot.

Het volgende moeten we onthouden: dat we allemaal als
vluchteling geboren worden, op zoek naar de juiste plek,
naar veiligheid en wat voorspoed, een liefkozende blik.

Dus maak vrij baan in het hart, want daar is een onmeetbare
ruimte. En bedenk dit: in ieder welkom zit een schuilkelder.

Aangeleverd door Margreet van Leeuwen

RUBRIEKEN

Graalkorrels

Bewerkt door Didine Petit

Nederland

Rachelle van Andel is als jonge vrouw verbonden met de Graal en organiseerde verschillende programma's in het Graalhuis, zoals de Ont-moeting. Ze nam ook deel aan de CSW in New York en werkt nu intensief als studentenpastor in Eindhoven en Maastricht. Geregeld vertelt ze op Facebook over haar leven.

Op 28 juni 2022 schreef ze: Drie weken geleden werd ik gebeld door een onbekend nummer. Het bleef even stil aan de andere kant van de lijn en de onbekende stem zei dat hij nogal een vreemde vraag had. Hij bleek kanker te hebben en terminaal ziek te zijn. Hij had niet lang meer te leven en vroeg of ik zijn uitvaart zou willen leiden. Natuurlijk zag ik die vraag niet aankomen en natuurlijk kon ik alleen maar ja zeggen. Afgelopen weekend is hij overleden. Het is snel gegaan. We hebben elkaar nog twee keer kunnen ontmoeten. Hij bleek graag naar mijn preken te luisteren in een van de kerken waar ik regelmatig voor ga. "Jij spreekt over een liefdevolle God en dat wil ik graag aan mijn kinderen doorgeven." We hadden een bijzonder gesprek over zijn geloofsweg en eigen zoektocht in het leven. Het ontroerde me zo, nog steeds. Het is ook intens deze dagen.

Wat is het dan fijn om zomaar op een maandag thuis te komen bij klooster Casella, de liefde van de zusters te ervaren en samen met hen het leven te vieren. Ook even uit mezelf gehaald te worden en daarna toch met nieuwe inspiratie en energie de 89e(!) editie van het tijdschrift Stad Gods voor te bereiden waarvoor ik eigenlijk kwam. Nu ben ik terug in mijn oude kamer waar ik logeerde tijdens mijn stage. Verse bloemen, 'welkom Rachelle'.

In de kamer vind ik het boek Veer-kracht (Holkje van der Veer. 2016) en deel met jullie citaten van haar op pagina 40: 'Door je beperkingen heen stralen heeft volgens mij te maken met wat je van je leven weet te maken. Waar wil je jouw levensenergie, je liefde aan geven? Ik raad je aan om je energie niet alleen op jezelf en al het gedoe rond je eigen lichamelijke situatie te richten. Het is raadzaam om je te verbinden met de mensen, de gebeurtenissen in de wereld om je heen. Het doet er toe waar je je oor te luisteren legt en waar je je voor inzet. Welke verhalen heb je om met anderen te delen? En wat hebben zij jou te vertellen?'

Verenigde Staten van Amerika

Rachel Hershberger leerde de Graal in Grailville kennen. Alles begon met een vrouwencirkel, kaarsjes middenin en een prachtige montage over het 'heilig vrouwelijke'. Het was de eerste keer dat ze zich thuis voelde in een religieuze viering!

Later nam ze in Mozambique met jonge vrouwen uit 11 verschillende landen deel aan de Graaltraining voor leiderschap van jonge vrouwen. Ze verdiepten zich in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDGs). Ze zongen en dansten. Ze verkenden de omgeving, deelden gebedsmomenten en braken het brood. Deze training daagde haar uit om uit haar comfortzone te komen en haar wereldbeeld te verruimen. Ze hield van de Graalspiritualiteit. Dit alles veranderde haar leven.

Rachel wilde haar wereldwijde zusterschap laten proeven aan jonge meisjes en organiseerde een programma over de Internationale Meisjesdag en de SDGs in scholen van Cincinnati. Zo oefende ze om haar leiderschapstraining toe te passen. Ze motiveerde een paar van deze meisjes om deel te nemen aan de Commissie voor de Status van de Vrouw in New York (CSW) vanuit het Graalhuis in The Bronx. Deze ervaring veranderde ook hun leven. Ze leerden aandacht te hebben voor de problemen van vrouwen en deel te nemen aan panelgesprekken om hierover hun eigen verhaal te vertellen.

Nadat Rachel gevraagd werd om de Algemene Ledenvergadering van de Graal in haar land mee voor te bereiden, ging ze er zich zodanig thuis voelen, dat

ze vroeg om lid te worden. Ze vindt er wat ze zocht als jong-volwassene i.v.m. gemeenschap, spiritualiteit, sociaal activisme en vrouwen empowerment. Bij haar commitmentviering dankte ze alle vrouwen die haar hierbij gesteund hadden.

(The International Grail. Newsletter: 100 years. December 2021)

Sinds mei verwelkomt de staf van het centrum Grailville studentes van 14 tot 22 jaar die een vakantiejob nodig hebben. Deze 'Summer Crew' combineert een wekelijks thematisch vormingsprogramma met tuinwerk, onderhoud van bospaden en vogelvoerders. Ook kantoorwerk en sortering van ontvangen internationale kunstwerkjes zijn mogelijk.

Belangrijke doelen van dit project zijn:

- meer zelfvertrouwen krijgen om eigen talenten en doelen uit te drukken;
- hiermee mogen experimenteren;
- leren van elkaar.

De deelnemers kunnen zelf beslissen welke dagen of uren ze komen meewerken en ze krijgen een werkcontract van \$15/uur.
(Grailville. Facebook. 6 april 2022)

BOEKENHOEKJE

De hemel is altijd paars, geschreven door Sholeh Rezaadeh *Heleen Soethoudt-Barends*

Een jonge vrouw, vertrokken uit Iran, probeert in Amsterdam een nieuw leven op te bouwen. Het karakter van Arghavan wordt prachtig beschreven. Zij is liefdevol opgevoed. Met haar vader heeft zij een goede band. Hij brengt haar de liefde voor de natuur bij en hij laat haar de schoonheid van gedichten ervaren. De band met haar moeder is niet best. Moeder noemt haar geboorte ongewenst. Als Arghavan groot genoeg is, verlaat moeder het gezin. Gaandeweg ontwikkelt vader een enorme verslaving. De jonge vrouw ontvlucht Iran omdat de zon en de prachtige bergen haar teveel aan haar vader doen denken.

Arghavan werkt in een kringloopwinkel. Zij houdt van spullen met een ver-

haal. Vaak verzint zij ook nieuwe verhalen bij de kleding en stopt briefjes in de zakken van jurken en broeken.

Met wie gaat Arghavan banden aan?

Met Anna, die slechthorend is, maar door het leven danst.

Met Johan, een oudere man die een bijzondere liefde voor bomen heeft. Johan heeft oog voor het verdriet van Arghavan.

Met Mees die het liedje Arghavan op de fluit speelt en op wie Arghavan stralend verliefd wordt.

Met de bomen. Tegenover haar winkel staan prachtige Judasbomen. Waarom is Arghavan zo verdrietig als de bomen gekapt worden? Mees zegt: ze planten toch nieuwe bomen.

Arghavan hoopt op een mooi lang leven samen met Mees, maar Mees die zich omgeeft met studenten in blauwe pakken, gelooft niet in hun relatie.

Boeiend om te lezen hoe ze in elkaars wereld stappen. De één vol vertrouwen en de ander ziet het als een aardig experiment.

Het boek heeft een mooie kaft en ik vond het heerlijk om eindeloos over de titel te mijmeren.

Uitgave: Ambo/Anthos

Daar waar rivierkreeften zingen

Delia Owens

Prachtig boek, met veel plots en wendingen. Het boek is een debuut-roman van deze schrijfster, die biologe is (wat je heel goed merkt in dit boek) en tientallen jaren in de wildernis heeft doorgebracht met het bestuderen van wilde dieren. Dat is in dit boek heel duidelijk: ze schrijft zodanig over de natuur, de jungle, de planten en dieren, dat je er zelf meteen middenin zit.

Dit is een thriller-roman over eenzaamheid en liefde, wantrouwen, natuur, leven en dood. Het verhaal heeft twee verhaallijnen, die in kortere en langere hoofdstukken worden geschreven:

- In het drasland, waar ontbinding routinematig plaatsvindt ligt het lichaam van Chase Andrews en als twee jongens het niet toevallig ontdekten hadden, was het geruisloos verdwenen...

- De driejarige Kya woont in het moeras. Op een dag vertrekt haar moeder en in de dagen erna haar zussen en broers. Als ook de laatste broer vertrokken is, blijft ze achter met een gewelddadige en alcoholistische vader, die zich niet om haar bekommert.

Het verhaal verspringt van het ene verhaal naar het andere: het onderzoek naar de dood van Chase en de ontwikkelingen daarin en het verhaal van Kya. Kya leert zichzelf koken, voedsel verzamelen en soms krijgt ze van haar vader wat geld, waarmee ze ingrediënten voor een maaltijd koopt bij een man die aan de buitenrand van het naburige dorp van garnalenvissers woont. Dan verdwijnt ook haar vader en blijft ze alleen achter.

Op zevenjarige leeftijd gaat ze een dag naar school, maar omdat ze tot de minsten der minsten hoort (moerasvolk), wordt ze in het dorp gemeden, uitgescholden en op school gepest. Na die ene dag gaat ze niet meer terug. Ze voelt zich thuis in het moeras en ontwikkelt ze zich tot een mooie, jonge vrouw. Een van de jongens (Tate) uit het dorp komt met haar in aanraking, wint haar vertrouwen en leert haar lezen en schrijven. Ze gaan terughoudend met elkaar om, maar ze is toch nieuwsgierig naar hem en vertrouwt hem. Van nature is Kya een tekentalent, ze ontwikkelt dat talent steeds meer. Hij brengt boeken voor haar mee, voornamelijk biologieboeken en ze ontwikkelt zich tot een natuurexpert, met hulp van natuurgidsen en in navolging van haar moeder die ook allerlei veren en schelpen verzamelde, tekende en beschreef. Dan verdwijnt hij naar de universiteit, ver weg. Haar verzameling van schelpen en veren groeit uit tot een museale verzameling, en haar kennis van de vogels en vissen breidt zich enorm uit. Ze gaat ook gedichten citeren: de gedichten van Amanda Hamilton, die ze regelmatig aanhaalt.

Daarna verschijnt Chase ten tonele en met hem ontwikkelt ze een liefdesverhouding. Ze gelooft vast dat hij met haar zal trouwen, tot Tate, die opeens weer ten tonele verschijnt, haar vertelt dat Chase met andere meisjes uit gaat en een verhouding heeft. Tate vertrekt weer maar neemt enkele veren en schilderijen van haar mee om ze aan een uitgever te laten zien.

Als ze dan in een krant de aankondiging van de verloving van Chase met een meisje uit het dorp ziet, is het haar duidelijk dat Chase haar alleen als minnares wil en nooit met haar zal trouwen. Als hij weer terugkomt en een poging onderneemt om haar te verkrachten, roept ze dat ze hem zal vermoorden. En dan komen de twee verhalen bij elkaar: Kya en de moord: het dorp heeft

een duidelijke vooringenomen mening: Kya heeft het gedaan. Ze wordt gearresteerd, er zal een rechtszaak volgen en dan gaan de ontwikkelingen snel. Het verhaal heeft een zeer verrassend slot, elke verwijzing daarheen bederft misschien de spanning.... Tot hier en niet verder gaat deze beschrijving.

Het is een zeer boeiend verhaal. Het komt misschien wat traag op gang omdat menigeen minder geïnteresseerd zal zijn in de beschrijving van de ontwikkeling van de natuur, maar buiten het gegeven dat de beschrijvingen zeer beeldend zijn, heeft het, zoals alles in dit boek een functie. Een aanrader!! Prachtig boek, met zoveel plots en wendingen dat het onmogelijk is er los van te raken! Het nodigt ook uit om te herlezen, want door de spanning 'wat zal er volgen' lees je mogelijk wat minder nauwgezet en dan in rust alle ontwikkelingen en verwickelingen nog eens doorlezen en hun 'plaats' nakijken is een extra toegift.

***Uit: Boekrecensies. Aangeleverd door Elly van Leeuwen
Uitgave: The House of Books 2020***

VOEDSELHOEKJE

Kip Pilav (2 pers.)

Nanja Pol in NH-Dagblad

Ingrediënten:

200 gr. kipfilet in blokjes; 100 gr. langkorrelrijst; 1 ui, in blokjes; 1 teentje knoflook, fijngesnipperd; 1 rode paprika, in blokjes; 250 ml kippenbouillon; 75 gr. gedroogde abrikozen, in stukjes; 1 tl komijn; 1 mespuntje chilipoeder; 1 tl paprikapoeder; 1 tl kaneelpoeder; 1 handje verse, gehakte koriander; 2 el zonnebloemolie.

Bereiding:

Bak de ui en knoflook in wat zonnebloemolie in een hapjespan. Bak de kipfilet-blokjes mee. Voeg de specerijen toe en roer alles goed door elkaar. Doe de rijst erbij en bak 5 minuten mee. Voeg de bouillon toe. Doe de paprikablokjes en stukjes abrikoos erbij. Laat in 15 minuten gaar worden met deksel op de pan. Strooi op het laatst een handje koriander over de kip pilavrijst. Schep de rijst in een platte schaal en geef er een frisse salade bij.

Redactionele Richtlijnen

De redactie

Gewaardeerde schrijfters,

Doelen die ons hierbij voor ogen staan: een heldere en inspirerende onderlinge communicatie en leesplezier voor ons allemaal.

De richtlijnen voor teksten geven wij als volgt weer:

- * Uitgangspunten
- * Kenmerken
- * Schrijfstijl

Uitgangspunten

- * De redactie behoudt de eindverantwoordelijkheid voor de inhoud van geplaatste teksten.
- * Met respect voor auteur en tekst mag de redactie ingrijpen, maar altijd na overleg.

Kenmerken (inhoudelijk)

- * De teksten zijn actueel, maatschappelijk betrokken.
- * Ze vormen een bijdrage aan spiritualiteit.
- * Ze zijn prikkelend, uitdagend en roepen vragen op.

De schrijfstijl

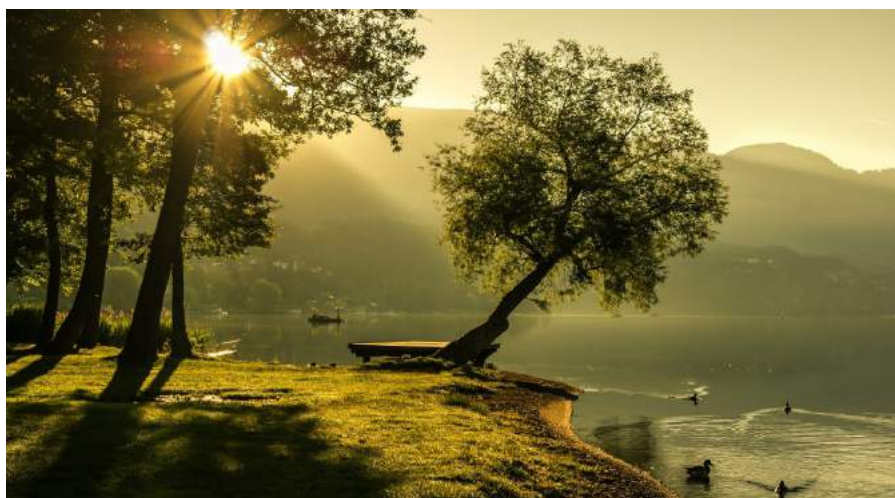
Uitnodigend – inspirerend – informatief – gevarieerd – goed leesbaar – soepel – beknopt – geen opsommingen – weergave van impressies – verbindend.

Kenmerken (technisch)

- * Tekstlengte: max. 600-800 woorden, d.w.z. 1,5 pagina van dit blad.
- * Wijze van aanleveren van teksten: graag zonder opmaak.
- * Foto's worden aangeleverd als jpg-bestand, met een tekst als onderschrift.
- * Regels voor verwijzing:
Naar boek: titel van boek in italic (schuin), zonder aanhalingstekens.
Naar artikel: titel van artikel tussen enkele (') aanhalingstekens.
- * Regels voor gebruik van aanhalingstekens in tekst:
Woorden en uitdrukkingen tussen enkele aanhalingstekens plaatsen.
Zinnen, gebruikt als citaat, tussen dubbele aanhalingstekens plaatsen.

Dat de richtlijnen als geheel een bloeiende bijdrage mogen vormen aan de kwaliteit van onze Nieuwsbrief Intergraal. Vragen of reacties? Mail ons!

Afzender:
INTERGRAAL
Nieuwegracht 51
3512 LE Utrecht

Fijne zomertijd toegewenst